

Ecologische beoordeling van realisatie woonwijk Wyldehoarne-3b te Joure

Opdrachtgever Gemeente De Fryske Marren
Referentie Vries, E.W. de, 2015. Ecologische beoordeling van realisatie woonwijk Wyldehoarne-3b te Joure. A&W-notitie NWKAdiv2015#34. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode NWG KAdiv2015#34
Status Definitief
Datum 21 september 2015
Projectleider E.W. de Vries
Autorisatie R.J. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto 1 t/m 3. Impressie van het plangebied (foto's A&W 2015).

1. Inleiding

De gemeente De Fryske Marren bereidt de realisatie voor van de woonwijk Wyldehoarne-3b te Joure. Op dit moment bevinden de plannen zich in een fase van voorbereiding. Er is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen of de inrichtingsplannen een conflict kunnen veroorzaken met de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. De gemeente De Fryske Marren heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van het onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Dit onderzoek is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Ten tweede is op 3 september 2015 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd naar de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van wettelijk beschermde natuurwaarden in het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied ligt aan de noordoostzijde van Joure in de wijk Wyldehoarne langs de weg Oer de Feart (zie figuur 1). Het plangebied valt wat betreft gebruik uiteen in twee delen. Het deel ten noorden van Oer de Feart is momenteel ingericht als speelveld met daaromheen enkele watergangen. Het deel ten zuiden van Oer de Feart heeft een tijd braak gelegen en hier is een ruigte ontstaan met een aantal poelen. Behalve aan Oer de Feart grenst dit deel aan twee watergangen en een langwerpig bosperceel. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig.

De plannen voor het gebied bestaan uit de bouw van woningen met de bijbehorende infrastructuur. Daarmee wordt invulling gegeven aan het plan voor de woonwijk Wyldehoarne-3b.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet of regels omtrent de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van invloed is op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden.

Om deze redenen wordt geconcludeerd dat het inrichten van het plangebied niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

Figuur 1. De ligging van het plangebied (bron: BingMaps)

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). Met de ligging van het plangebied aan de rand van de bebouwde kom en de aanwezigheid van ruigte is de aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor het beoogde herinrichtingsplan.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat uit wegverharding met aan weerszijden verruigd grasland. Onder dergelijke omstandigheden zijn er weinig tot geen mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Het is daarom onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting:

- planten
- ongewervelde diersoorten
- reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.

- De (uitstralende) effecten van de ingreep zijn zo beperkt, dat een overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van deze soorten zit een grote afstand of bestaat een (ecologische) barrière.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Vissen

Uit verspreidingsgegevens van vissen blijkt dat in de omgeving van het plangebied de zwaar beschermde Bittervoorn en de middelzwaar beschermde Kleine modderkruiper voorkomen (Melis & Koopmans 2015). Binnen het plangebied ligt een aantal watergangen waar deze soorten in potentie aanwezig zijn. Indien bij de realisatie van de woonwijk werkzaamheden plaatsvinden aan deze watergangen, kan verstoring van het leefgebied van de genoemde soorten optreden. In dat geval zou mogelijk een conflict ontstaan met de Flora- en faunawet. Indien werkzaamheden aan de bestaande watergangen plaatsvinden, moet daarom aanvullend visonderzoek worden uitgevoerd om te bepalen hoe deze werkzaamheden realisatie zich verhouden tot de Flora- en faunawet ten aanzien van vissen. Bij gebleken aanwezigheid van beschermde vissoorten dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden volgens een goedgekeurde gedragscode of is een ontheffing volgens de Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.3 Vogels

In het plangebied is beperkt ruimte aanwezig voor broedende vogels door de veelal lage begroeiingen. Het is daardoor aannemelijk dat jaarlijks vogels van een dergelijk biotoop tot broeden komen in het plangebied, zoals Grasmus, Sprinkhaanzanger en Rietgors. In de meer opgaande begroeiing aan de oostzijde van het plangebied en het aangrenzende bosperceel kunnen soorten tot broeden komen als Fitis, Tjiftjaf, Houtduif, Merel, Zwartkop en Roodborst. In het plangebied zijn geen nesten van roofvogels, Zwarte kraai etc. aanwezig. De til voor Huiszwaluw in de noordwesthoek van het plangebied vertoonde geen sporen van gebruik.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient dan tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats bijvoorbeeld. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde

nestplaatsen. Nestplaatsen van de soorten die op deze lijst staan, zijn niet binnen het plangebied aangetroffen en worden daar ook niet verwacht. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat eventueel aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen en hun functionele leefomgeving in de omgeving worden beïnvloed door de realisatie van de woonwijk.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in § 4.5.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Gewone baardvleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis (Melis 2012). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Door het ontbreken van geschikte opgaande begroeiing en bebouwing is het uitgesloten dat in het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. De werkzaamheden voor de realisatie van de woonwijk veroorzaken daarom geen directe negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied maakt waarschijnlijk deel uit van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten. Het is onwaarschijnlijk dat het essentieel foerageergebied betreft. Het is mogelijk dat door de uitvoering van de plannen de kwaliteit van dit foerageergebied enigszins wordt verminderd. Voor de betreffende soorten is in de omgeving echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Rond het plangebied zijn dergelijke elementen aanwezig in de vorm van de bredere watergangen en het aangrenzend bosperceel. De realisatie van de woonwijk zal deze elementen niet aantasten. Omdat de elementen grotendeels al in de nabijheid van bebouwing liggen, worden bovendien geen effecten van eventuele extra lichtuitstraling verwacht. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van vliegroutes blijft gewaarborgd.

Conclusie vleermuizen

De realisatie van de woonwijk Wyldehoarne-3b veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied de zwaar beschermde Das, de middelzwaar beschermde Steenmarter en enkele licht beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals Haas, Egel, Mol en verschillende (spits)muisensoorten (Melis 2012). Andere middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten komen niet voor in de omgeving of kunnen geen geschikt biotoop vinden binnen en nabij het plangebied.

Ten zuidwesten van Joure komt de zwaar beschermde Das voor (Melis 2012). Gezien de barrièrewerking van Joure (incl. de A6/A7) is het onwaarschijnlijk dat Dassen het plangebied zullen koloniseren. Dit ligt tevens aan het feit dat de mogelijkheden voor burchten in het plangebied nauwelijks aanwezig zijn. Het plangebied is bovendien slechts als marginaal aan te merken als foerageergebied. Om deze reden veroorzaakt de bouw van de woonwijk geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Das.

De middelzwaar beschermde Steenmarter heeft zijn verspreidingsgebied de afgelopen tientallen jaren flink uitgebreid en schuwt daarbij menselijke omgeving niet. In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze soort aanwezig, maar het kan wel dienen als foerageergebied. Door de bouw van de woonwijk gaat mogelijk een beperkt deel van het foerageergebied van de middelzwaar beschermde Steenmarter (tijdelijk) verloren. Er is in de omgeving echter ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, zodat de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van deze soort blijft gewaarborgd. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van deze Steenmarter.

Het is aannemelijk dat voor enkele licht beschermde zoogdiersoorten het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied, zoals Haas, Konijn, Wezel en enkele (spits)muisensoorten. Door de realisatie van de woonwijk gaat mogelijk (tijdelijk) een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verloren. Voor licht beschermde zoogdiersoorten geldt een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

Conclusie 'overige zoogdiersoorten'

De realisatie van de woonwijk Wyldehoarne-3b veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van 'overige zoogdiersoorten'.

5. Conclusies

Op basis van het bovenstaande leidt deze ecologische beoordeling tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

De realisatie van de woonwijk Wyldehoarne-3b veroorzaakt geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur en overige gebiedsbescherming).

Soortbescherming

Indien werkzaamheden aan de bestaande watergangen plaatsvinden, is aanvullend visonderzoek noodzakelijk om te bepalen hoe die werkzaamheden zich verhouden tot de Flora- en faunawet (paragraaf 4.2).

De realisatie van de woonwijk Wyldehoarne-3b te Joure veroorzaakt ten aanzien van overige soorten geen conflict met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (paragraaf 4.3).

Literatuur

- Delft, J.J.C.W. van, A. de Bruin & P. Frigge 2014. Waarnemingenoverzicht 2013. Bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 nummer 4. RAVON, Nijmegen.
- Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas.nl Friesland.
- Melis, J. & M. Koopmans 2015. Fiskatlas Fryslân. Verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.